

Korte overweging/mediatie in het gebed van toenadering op de 4^e zondag in de Veertigdagen, zondag 22 maart 2020, voor de Ekklesia Leiden

Wereldwijd worden mensen door strenge maatregelen uit elkaar gehouden. Op zichzelf teruggeworpen door een besmettelijk virus met een keurige naam. Niet zo lelijk en direct als 'de pest', maar bijna voornaam klinkend: corona: kroon of krans.

Ook wij als oecumenische geloofsgemeenschap, als Ekklesia, zijn door het virus op afstand van elkaar gezet. Dat is vooral pijnlijk voelbaar nu we voorlopig niet meer mogen samenkomen om met elkaar te vieren: te zingen, te bidden en verhalen te horen voor onderweg.....en dan ook nog het gemis om met elkaar brood en wijn te delen waarmee we zondag aan zondag oefenen in wat we hopen en geloven nl. een nieuwe orde van vrede en gerechtigheid, waar liefde leidtoon is.

Terwijl het virus rondwaart horen we behalve verhalen over isolement, over ernstig ziekzijn, over dood ook, verhalen over verbinding, over inzet voor elkaar, over creatieve manieren om met elkaar de ontstane chaos te overkomen. Zo te zien en te horen krijgt domineesoon Rutger Bregman gelijk met zijn stelling, dat de meeste mensen deugen.

We kunnen als Ekklesia voorlopig niet bij elkaar zijn om even de wekelijkse beslommeringen achter ons te laten en ons gezamenlijk te laven aan de Bron, die ons te drinken geeft. De serie over voeden en gevoed worden is onaangenaam verstoord. Zonder dat we er voor kozen is ons een vasten opgelegd. En of we Pasen samen zullen vieren?

Daarom dit gebedsmoment. Om de verbinding te blijven maken met elkaar en met het gedachtegoed dat ons dierbaar is en inspireert. Dat ons vertrouwen leert. In de geest van de Eeuwige. In de geest van Jezus uit Nazareth.

De veertigdagentijd is geënt op de veertig jaar, die het volk van bevrijde slaven door de woestijn moest trekken om met vallen en opstaan aan de hand van levenslessen het goede leven te leren met het oog op de toekomst: de aarde als land van belofte. Aan het begin van die veertigdagen staat het verhaal van Jezus, die veertig dagen in de woestijn verblijft. Een tijd van beproeving, van uitgeprobeerd worden door al die verleidingen, die ons mensen overkomen.

We zijn nu in het midden van die veertig dagen aangeland, de 4^e zondag op weg naar Pasen. Ik haak aan bij die oude, kerkelijke traditie om ons perspectief, richting, moed en kracht te laten aanreiken in alles wat ons vandaag overkomt aan angst, paniek, bezorgdheid.

De vroege kerk heeft de zondagen in de veertigdagentijd op weg naar Pasen van een naam voorzien. Vaak motto's uit Bijbelse poëzie: de Psalmen. Deze zondag, vandaag, kreeg de naam Laetare – verheug je. Dat is een eerste oproep voor vandaag: je te verheugen. Die oproep komt uit het boek Jesaja. Het werd gezongen als antifoon bij de psalm van die zondag psalm 122. Ook de ik-figuur van die psalm is verheugd. Waarom? Omdat hij om zich heen hoorde: 'we gaan naar het huis van de Eeuwige!' Met die mededeling komt Jeruzalem in beeld. Een stad op een berg. Van verre te zien. Om je oog op te houden. Jeruzalem is nog een fysieke stad in onze tijd. Een stad van verscheurdheid. Maar in de Bijbel is deze stad droom, visioen van vrede. De beelden uit dat lied wijzen ons ook voor vandaag de weg. Het is een pelgrimspsalme. Het roept mensen op op weg te gaan naar de stad van de mens, een stad van vrede, een samenleving waar mensen het goede voor elkaar zoeken. Daar staat de stoel van het recht. Hier is gerechtigheid de maat van alle dingen. Eén beeld uit die psalm is heel uitdagend en uitnodigend voor deze barre tijd: 'o Jeruzalem, zo hecht gebouwd..... als een stad wèl-verbonden tezamen!' Huub Oosterhuis heeft dat in het refrein van zijn liedbewerking van deze psalm heel mooi weergegeven: 'Stad van mijn hart, Jeroesjalajiem, met uw huizen schouder aan schouder'. Het is het beeld van mensen, die schouder aan schouder staan in het zoeken naar het goede, naar welvaart, naar gerechtigheid en vrede. Dat is een beeld dat haaks staat op het zich losmaken van elkaar, de dans ontspringen, voor zichzelf gaan, het niet nauw nemen met wat geboden is voor menselijk samenleven. Met een variant op de toespraak van de minister-president deze week: Het is omzien naar elkaar en dan niet zo'n beetje.

En er is nog iets dat de traditie ons aanreikt voor deze zondag en deze beklemmende tijd. Het is het verhaal dat bekend staat als de wonderbare spijziging, of zelfs als de wonderbare broodvermenigvuldiging. Die laatste term lijkt erop, dat het verhaal niet altijd goed is begrepen. Het gaat in dit verhaal niet om vermenigvuldigen, maar nu juist om delen. Uitdelen. En dan blijkt er meer dan genoeg te zijn. Dat is niet alleen een wonder, maar ook ervaring. Dat is ook een uitdaging voor vandaag. Het staat haaks op hamsteren alleen voor jezelf. Niet jij of ik moeten ieder voor zich deze chaos overwinnen. Wij samen moeten mensenland maken. Dat is waar dit verhaal ons toe oproept. Ook in dit verhaal is er een beeld dat me opvalt. Er is schaarste aan voedsel. De supermarkten zijn leeg of gesloten. Er is ook een gebrek aan ideeën. Een kind gaat voorop in de hoop: hij levert vijf broden en twee vissen aan. Volgens sommigen veel te weinig om zoveel hongerige magen te vullen. Alleen al de mannen vijfduizend! We zullen het Johannes niet al te kwalijk nemen dat hij de vrouwen en de kinderen niet meetelt.

Jezus geeft blijk van hoop en daadkracht. Hij beveelt de mensen te gaan zitten. En dan dat zinnetje: 'er was daar veel gras'. Zomaar een paar woordjes. Je zou er zo overheen lezen. Maar ze zijn essentieel. Ze verwijzen naar het loflied op de schepping: de derde dag waarop de wateren naar één plek worden gejaagd, de dood verjaagd en er plaats gemaakt wordt. Een plek om te leven voor mens en dier: aarde. En met de dood achter de rug bracht die plek jong groen voort. Ook hier weer een visioen van vrede. Maar nu in het Johannesevangelie met een aanwijzing voor een samenleving van gerechtigheid en vrede: delen van wat voor handen is. Dat is een appèl niet alleen aan regeringen, die in deze crisis al het goede voorbeeld lijken te geven, maar ook aan al die puissant rijke mensen, die duizelingwekkende vermogens hebben opgebouwd. Ook aan alle wetenschappers om hun kennis en kunde te delen opdat mensen mogen hopen en vertrouwen.

Het is onze plicht als geloofsgemeenschap te voorkomen dat deze verhalen in quarantaine gaan. Met dat woord quarantaine zijn we terug bij het kerkelijk jargon voor deze tijd. Quarantaine komt van het Italiaanse quaranta giorni, en is een medische term afkomstig uit de tijd van de pestepidemie in de 14^e eeuw. Aanmerende schepen werden verplicht om 40 dagen in de haven stil te blijven liggen en de bemanning mocht het schip niet verlaten.

Ik hoop dat we elkaar blijven vinden, bemoedigen en als het nodig is: troosten en elkaar wegvoeren uit angst. Ik hoop dat dit gebedsmoment daartoe kan bijdragen.

Ekklesia Leiden
Rapenburg 100
2311GA Leiden
www.ekklesialeden.nl
info@ekklesialeden.nl